

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Ursache Petru,

Judecători: Toma Nadejda, Nicolaev Ghenadie, Timofti Vladimir și Alerguș Constantin,

judecînd, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, împotriva sentinței Tribunalului militar al garnizoanei Lozovsk din 27 noiembrie 1945, în cauza penală în privința lui

***Tatar Pavel Grigorievici**, născut în anul 1912,
originar din s. Isacova, r-nul Orhei.*

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al garnizoanei Lozovsk din 27 noiembrie 1945, Tatar Pavel Grigorievici a fost condamnat în baza art. 54-1 "b" Cod penal al RSSU, la 10 ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe termen de 3 ani și confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței inculpatul Tatar Pavel Grigorievici a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind ostaș al armatei roșii și aflîndu-se la construcția fortificațiilor de apărare din or. Odesa, în momentul bombardării de către inamic acesta împreună cu efectivul au fugit, avînd scop de a trăda patria și au trecut de partea armatei române. Ulterior, inculpatul Tatar Pavel Grigorievici a revenit la baștină în s. Isacova, unde în anul 1942 benevol s-a angajat în serviciul ocupanților în calitate de agent financiar, îndeplinind indicațiile autorităților de ocupație. Activînd în calitate de agent financiar, acorda sprijin autorităților române la colectarea impozitelor de la locuitorii satului. În cazul refuzului de a achita impozitul cetățenii erau maltratați. În anul 1943 inculpatul a fost mobilizat în armata română, unde a activat în calitate de curier la punctul de recrutare militară român. Inculpatul a participat la raziile organizate de autoritățile române împotriva partizanilor, parașutiștilor sovietici și persoanelor care evadau din armata română. De asemenea, inculpatul Tatar Pavel Grigorievici, fiind mobilizat în armata roșie în anul 1945 și avînd atitudine ostilă față de regimul din URSS a desfășurat în rîndul ostașilor agitație antisovietică orientată spre discreditarea puterii sovietice.

3. La 28 decembrie 2015, Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, a declarat recurs în anulare, invocând temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală și solicitând, casarea sentinței Tribunalului militar al garnizoanei Lozovsk din 27 noiembrie 1945, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Tatar Pavel Grigorievici, în temeiul art. 3 din Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și din motivul că, în materialele dosarului nu se conțin probe, care ar confirma că inculpatul ar fi desfășurat vreo activitate orientată spre lichidarea, subminarea sau slăbirea puterii sovietice ori săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, așa cum prevede dispoziția art. 54-1 "b" Cod penal al RSSU.

Procurorul menționează că sentința de condamnare a lui Tatar Pavel Grigorievici a fost pronunțată în baza declarațiilor inculpatului, fără cercetarea altor probe, precum și în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, consideră că condamnarea lui Tatar Pavel Grigorievici constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, deoarece a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei și cu prevederile legii penale, Colegiul penal consideră că recursul declarat urmează a fi admis și dispusă casarea hotărârii judecătorești atacate, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Articolul 6 alin. (1) pct. 44) Cod de procedură penală, stipulează că prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal menționează, că potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie” și „agitație antisovietică”, în temeiul art. 54-1 „a”, 54-1 „b” din Codul penal al RSSU și 58-10 alin. 2 Cod penal al RSFSR.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține că, la 27 noiembrie 1945, prin sentința Tribunalului militar al garnizoanei Lozovsk, Tatar Pavel Grigorievici a fost condamnat

în baza art. 54-1 "b" Cod penal al RSSU, la 10 ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe termen de 3 ani și confiscarea averii personale, în lipsa apărătorului, fără a-i fi respectat dreptul la apărare.

Astfel, Colegiul penal constată că, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, avînd dreptul să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa.

Ținînd cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărîrea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Tatar Pavel Grigorievici și a dispune casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, a înceta procesul penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

În contextul celor expuse, Colegiul penal concluzionează că recursul în anulare declarat de procuror este întemeiat și pasibil admiterii.

5. În conformitate cu art. 457 alin. (3), 453 alin. (1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, se casează sentința Tribunalului militar al garnizoanei Lozovsk din 27 noiembrie 1945, în cauza penală în privința lui **Tatar Pavel Grigorievici**, în baza art. 54-1 "b" Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și se dispune reabilitarea acestuia.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la data de 09 februarie 2016.

Președinte

Ursache Petru

Judecătorii

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin